

**Вивчення та аналіз стану фармацевтичного ринку протиалергійних засобів в
Україні протягом 2017 - 2018 років**

Власова І. К., Баглай Т. О., Яковлева Л. В.

Кафедра фармакоелекономіки

Національний фармацевтичний університет

м. Харків, Україна

ph-econom@nuph.edu.ua

Алергія – один з найпоширеніших хронічних станів у всьому світі. Десята частина населення планети страждає від алергії на лікарські засоби (ЛЗ), а 400 мільйонів – від риніту [4].

Згідно з даними Світової організації алергії (World Allergy Organization) розповсюдженість алергії у майбутньому тільки зростатиме, а її прояви будуть все сильнішими [3]. Симптоми алергії варіюють від легких з незначним зниженням якості життя до таких, що можуть викликати загрозу життю через небезпечні реакції організму.

До алергічних реакцій відносять небезпечний для життя анафілактичний шок, харчові алергії, а також, певні форми астми, риніт, кон'юнктивіт, ангіоневротичний набряк, кропивницю, екзему, еозинофільні розлади (включаючи еозинофільний езофагіт), алергію на ліки та укуси комах.

Мета дослідження. Враховуючи велику поширеність алергічних захворювань та їх небезпеку метою роботи стало дослідження протиалергійних засобів на фармацевтичному ринку України і світу.

Матеріали і методи Для аналізу асортименту протиалергійних ЛЗ на фармацевтичному ринку України та у світі користувались ресурсами Центру співпраці ВООЗ з методики статистики лікарських засобів [5], Державним реєстром лікарських засобів України [1]. Ті ЛЗ, що представлені на фармацевтичному ринку України аналізували за даними аналітичної системи дослідження фармацевтичного ринку «Фармстандарт» компанії «МОРІОН» [2].

Результати та їх обговорення. Згідно з Центром співпраці ВООЗ з методики статистики лікарських засобів існує 82 міжнародних непатентованих назв (МНН) препаратів для лікування алергій (АТС-код – R06A Антигістамінні для системного застосування). У 2017 та 2018 роках на Українському фармацевтичному ринку були представлені загалом 16 МНН, а також представники, які за АТС класифікацією мають код R06A X33, але є представниками гомеопатичних засобів (табл. 1).

У 2017 році на фармацевтичному ринку України було представлено 91 торгову назву (ТН) препаратів для лікування алергій іноземного виробництва і 72 ТН вітчизняного виробника (табл. 1). У 2018 році нараховувалось 95 іноземних ТН ЛЗ, а кількість вітчизняних ТН знизилась до 71 (табл. 1).

Таблиця 1

Результати дослідження асортименту протиалергійних лікарських засобів для системного застосування на фармацевтичному ринку України протягом 2017-2018 рр.

№	АТС-код	МНН препарату	Наявність препаратів на ринку			
			2017 рік		2018 рік	
			I.*	B.**	I.*	B.**
1	2	3	4	5	6	7
1.	R06A A02	Дифенгідрамін	0	6	0	6
2.	R06A A04	Клемастин	2	0	2	0
3.	R06A A09	Доксиламін	2	3	2	6
4.	R06A B03	Диметинден	1	0	1	1
5.	R06A C03	Хлоропірамін	2	3	2	2
6.	R06A E07	Цетиризин	14	1	14	1
7.	R06A E09	Левоцетиризин	27	4	27	4
8.	R06A X02	Ципрогептадин	1	0	1	0
9.	R06A X13	Лоратадин	10	19	11	15
10.	R06A X15	Мебгідролін	0	12	0	11
11.	R06A X17	Кетотифен	0	8	0	8
12.	R06A X26	Фексофенадин	10	0	9	0
13.	R06A X27	Дезлоратадин	14	16	18	17
14.	R06A X29	Біластин	2	0	2	0
15.	R06A X31	Хіфенадин	3	0	3	0
16.	R06A X32	Сехіфенадин	1	0	1	0
17.	R06A X33***	Гомеопатичні ЛЗ	2	0	2	0
Всього ТН ЛЗ на ринку			91	72	95	71
Кількість препаратів на ринку у %			55,83%	44,17%	57,23%	42,77%

- Примітки:
1. * ТН ЛЗ іноземних виробників
 2. ** ТН ЛЗ вітчизняних виробників
 3. *** АТС-код використовується тільки в Україні

Бачимо, що більшу частину ринку протиалергійних ЛЗ для системного застосування займають ТН іноземних виробників 55,83 % та 57,23 % у 2017 і 2018 роках відповідно. Частка препаратів вітчизняного виробництва з 2017 по 2018 роки знизилась на 1,4%.

Далі був проведений аналіз протиалергійних ЛЗ для зовнішнього застосування. На світовому ринку відомо 16 МНН протиалергійних ЛЗ для зовнішнього застосування (АТС-код – D04A Протисвербіжні препарати (включаючи антигістамінні, місцевоанестезуючі та інші засоби)), а на фармацевтичному ринку України у 2017 та 2018 роках були представлені тільки 4 МНН (12 ТН) у різних лікарських формах, що є раціональним та зручним для використання, але недостатнім за своїм різноманітним складом для індивідуального підходу лікування кожного хворого, особливо дітей (табл.2).

Таблиця 2

Розподіл протиалергійних ЛЗ для зовнішнього застосування за лікарськими формами на українському фармацевтичному ринку

№	АТС-код	МНН	Лікарська форма					
			гель	бальзам	спрей	мазь	крем	емульсія
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	D04AA13	Диметинден	1					1
2.	D04AA32	Дифенгідрамін	1			1		
3.	D04AB01	Лідокаїн			2			
4.	D04AX	Інші протисвербіжні засоби (в т.ч. гомеопатичні)		3		3	1	
Всього:			2	3	2	3	1	1
Кількість лікарських форм препаратів на ринку у %			16,7%	25%	16,7%	25%	8,3%	8,3%

Встановлено, що більш широко на ринку представлені такі лікарські форми як мазь та бальзам (займають 50% ринку). Лікарська форма крем та емульсія представлені дуже обмежено (майже 17% ринку), що свідчить про необхідність розширення асортименту протиалергійних ЛЗ для зовнішнього застосування в даних лікарських формах.

На ринку протиалергійних ЛЗ для зовнішнього застосування, що були представлені у 2017-2018 роках, 83 % ТН – іноземного виробництва (рис), а тільки 17 % ТН – вітчизняного виробництва.

Рис. Відношення кількості ТН ЛЗ протиалергійної дії для зовнішнього застосування іноземного та вітчизняного виробництва

Висновки

1. Кількість представлених МНН в Україні значно менша, ніж на світовому ринку: 16 МНН проти 82 МНН (АТС-код – R06A Антигістамінні для системного застосування) та 4 МНН проти 16 МНН (АТС-код – D04A Протисвербіжні препарати (включаючи антигістамінні, місцевоанестезуючі та інші засоби)).

2. На фармацевтичному ринку України протягом 2017-2018 років частка представників іноземних фірм-виробників протиалергійних лікарських засобів зростає паралельно із зменшенням кількості вітчизняних препаратів.

3. На фармацевтичному ринку України переважають численні генеричні протиалергійні ЛЗ для системного застосування, а асортимент препаратів для зовнішнього застосування дуже обмежений (12 ТН) з маленькою часткою препаратів вітчизняного виробництва (17%).

Перелік посилань

1. Державний реєстр лікарських засобів України. Департамент фармацевтичної діяльності, Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України URL : <http://www.drlz.com.ua/>

2. Система дослідження ринку лікарських засобів «Фармстандарт» компанії «Моріон». URL : <http://www.pharmstandart.com.ua>

3. Pawankar R, Canonica GW, ST Holgate ST, Lockey RF, Blaiss M. The WAO White Book on Allergy (Update. 2013)

4. Pawankar R. Allergic diseases and asthma: a global public health concern and a call to action. *World Allergy Organ J.* vol. 7 (1), 2014. P. 12. doi: 10.1186/1939-4551-7-12

5. WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology URL : https://www.whocc.no/atc_ddd_index/